Opinionsmöte mot motorvägen i Boo

Vägförvaltningens förslag till motorväg genom Boo kommun har stött på kraftigt motstånd från villa- och fastighetsägare där. Tisdagen den 22 november anordnar Boo villa- och fastighetsföreningars centralorganisation ett opinionsmöte på restaurang Herrgården i Björnsta, till vilket man bjudit in de kommunala myndigheterna, industrier och företag i kommunen, villaägarföreningarna samt landshövding Danielsson och vägförvaltningen.

"Fågelmannens" mästerverk

Det har funnits andra ornitologiska konstnärer än "fågelmannen" John Gould, men ingen har nått upp till hans mästerskap. 24 av hans vackraste plancher har samlats i en utsökt presentbok i strålande färger.

John Gould

TROPISKA FÅGLAR 32:—, inb. 38:—

BONNIERS

Den stora diktens äventyr

Gunnar Ekelöf

Strountes

"Med ett bildspråk så underbart glidande mjukt och nyanserat färg- och dofts kimrande, att någon motsvarighet inte kan uppletas i nutida svensk poesi, kläder han sina drömmar till för oss iakttagbara gestalter . . . 'Strountes' är en av hans stora och sköna diktskapelser."

Stig Carlson i MT

"Tonen är på en gång renare och mer skärande. Blicken allvarligare och grimaserna fler. Nära vår diktnings lidlaste källor befinner man sig då man läser den."

Olof Lagercrantz i DN

12:50, inb. 16:50

BONNIERS

RESOR
i lysande sällskap till fjärran lockande länder

Karen Blixen
Den afrikanska farmen
21:50, inb. 29:—. Ill.
"Ton är en författarinna av mycket hög klass, en modern Sheherazade."
Anders Österling i SY

Hassoldt Davis
Djungeln och de dömda
19:50. inb. 23:50. Ill.
"Även under de värsta strapatserna och riskabelt situationerna förnekar sig inte Davis humor."
Prins Wilhelm i SoD

Gerard De Geer
Afrikansk rapsodi
21:50, inb. 26:50. Ill.
"En mästerlig berättare . . . Boken blir en levande debatt bok om afrikanska problem."
Sven Ulric Palme i ST

Agne Hamrin
Murslev och svärd
21:50, inb. 25:50. Ill.
Dagens Israel i personliga och sakrika reseintryck. "En fängslande helhetsbild. Hamrins stil är som vanligt frisk och medryckande."
Alarik Roos i ST

Orvar Karlbeck
Skattsökare i Kina
19:50, inb. 24:50. Ill.
"För varje sida man vänder fängslas man allt mer av innehållet."
Prins Wilhelm i SoD

Fosco Maraini
Det hemliga Tibet
22:50, inb. 27:—. Ill.
"En skildring om resor, men främst om resor i den tibetanska tankevärldens förundransvärda, exotiska och spännande."
Sven B. Ek i SDS

BONNIERS

Den okände premiärministern

DA ANDREW BONAR LAW begravs i Westminster Abbey den 5 november 1923 är hans mera berömde företrädare Asquith ha ytterst "Det är alldeles riktigt att vi begraver den okände premiärministern vid den okände soldatens sida." Lika respektfullt yttrade sig, enligt vad ett trovärdigt vittne berättat för mig, en annan tidigare premiärminister, liksom Asquith officiant (fallbearer) vid ceremonin; Balfour uttalade att "blådanefter kan man inte vägra någon premiärminister begravning i Westminster Abbey". Den förställning om Bonar Law som förmedlix av detta ord blir i det hela bestående vid läsningen av biografier och memoarer från denna tid. Det är något konturlöst, disträssant, skuggbild över denne man, under tolv år högerns ledare, under sex år framstående medlem av skilda regeringar, under sju månader statsledare. Själv har jag ett litet minne av hur man betraktade honom från högerns vildiga massmöte vid Blenheim Palace i juli 1912; de som dörnberade mötet var Edward Carson och F. E. Smith (sedan lord Birkenhead) med sin utsökta och äckliga blandning av elegans, fräckhet och välformat raseri, medan deras ledare Bonar Law verkade trist och temperamentslös som en rektor vid en skolavslutning. Hur kunde han, omgiven av lysande kolleger, nå och behålla ledarskapet, låg hans styrka just i det medelmåttiga och harmlösa — det är den fråga som tusentals åhörare och läsare måste ha gjort sig.

En ung Oxfordhistoriker, *Robert Blake*, har sökt lösa gåtan i sin officiella biografi, med tanke på den gångse uppfattningen om förmålet betitlad *The Unknown Prime Minist.* (Eyre and Spottiswoode, 42 shilling). Det är en utmärkt bok, grundlig och balanserad, i mindre grad än de flesta engelska biografier av denna typ inriktad på att försköna och försvara den porträtterade. Här bjuds mycket nytt — främst ur handlingar i lord Beaverbrooks ägo — både om Bonar Law och om engelsk politik före, under och efter det första världskriget.

Andrew Bonar Law (Bonar är ett förnamn, men används nästan alltid som en del av efternamnet) föddes av skotska föräldrar i Kanada år 1858, men kom vid unga år till rika släktingar i Skottland, där han som skicklig mäklare på järnmarknaden och genom arv snabbt förvärvade en betydande förmögenhet. År 1900, med en praktiskt taget arbetsfri inkomst på åtskilliga tusen pund om året, gick han in i parlamentet som konservativ ledamot, blev uppskattad som kompetent talare i ekonomiska frågor och fick i Balfours "ministär" (inte kabinett) en underordnad plats. Efter den liberala valsegren 1906 framträdde han som representant för "tillvännerna inom högern, men hörde de inte till partiets ledande kretsar. Det väckte därför allmän förvåning då han efter Balfours nödtvungna tillbakaträdande år 1911 på Carltonklubben valdes till partiledare; det ansågs allmänt att de båda främsta kandidaterna till posten frivilligt överenskommit om att stödja en tredje man, en "svart häst". Då kriget framkallade en koalitionsregering ingick Bonar Law självfallet i denna; i början av år 1921 nödgades han av sjukdom att ta avsked, men sedan Lloyd George och hans koalition störtats på ett annat berömt möte i Carltonklubben i oktober

Bonar Law (till höger) och lord Beaverbrook.

1922 bildade Bonar Law — som inte var belastad av medlemskap i koalitionsministären — en rent konservativ regering. Sjukdomen (strupcancer) drev honom än en gång från makten i maj 1923; några månader senare dog han.

Denna karriär finner även Blake det vara svårt att förklara. Bonar Law saknade glans och originalitet, betonas det, han hade intet intresse för idéer, inga politiska nyheter att förkunna, han var inte någon medryckande talare, och hans person ägde ej den lockelse som i brist på precisare uttryck brukar kallas magnetism. Delvis söker Blake enligt gammalt mönster så framgången som en konsekvens av dessa brister. Bonar Law var "genomsnittsmannen i stort format", han var "en måttare i det banala", hans åhörare hade "intrycket att han i ord uttrycrte vad de sedan ängre tänkt".

Den personliga tortyghoten och träkigheten tycks stå utom tvivel. I ungdomen var Bonar Law i någon mån intresserad av politisk och historisk litteratur; detta intresse tycks senare ha fallit bort; för konst och musik var han alltid likgiltig. Han avskydde sällskapsliv, utvecklade på bjudningar hela vidden av sin ledsnad och ledsamhet, blev tidigt nykterist, märkte inte vad han åt, längtade efter bridge, schack och tennis. Puritanismen var självklar men var inte förankrad i någon religiös tro. Ett tungsinne som kanske var något mer än spleen och som i varje fall ökades av personliga sorger — hustrun dog tidigt, två söner stupade i kriget — torde inför vänner och kolleger snarast ha varit en tilligång. Bakom tystnaden och melankolin anade man finess, djupsinne och visthet, det visar exempelvis Amerys minneshälder, och som ofta i dylika fall kan det inte bevisas om de vänliga utsagorna hade sitt eller ej. En någon gång framträdande självironi var i varje fall ett försonande drag. Då Max Aitken (sedan lord Beaverbrook), under tolv år Bonar Laws outtröttlige politiske impresario, efter ledarvalet 1911 uttalade "nu är ni en stor man, nu måste ni tala och uppträda som en stor man", svarade Bonar Law: "Om jag är en stor man, måste väldigt många stora män vara förfalskningar."

Obestridligt är emellertid att Bonar Law med alla sina begränsningar var en utomordentligt dugande politiker. Han var inom några områden expert, hans minne var perfekt, hans sinne för taktik och rent av för intriger utpräglat. Brister på fantasi och perspektiv gjorde det lätt för honom att gå upp i dagsfrågorna och att helhjärtat verka för partiets syften.

Till de stora nyheterna i Blakes bok hör att det snarast var genom en hänsynslös taktik som Bonar Law, misstersd och inspirerad av Beaverbrook, vann ledarskapet inom sitt parti och därmed grundlade hela sin följande politiska karriär. De två populära aspiranterna på ledarskapet var Austen Chamberlain och Walter Long. De trädde inte frivilligt tillbaka; i själva verket tvang Bonar Law dem att göra det. Han framträdde, trots att han lovat Chamberlain att inte tävla om posten, som kandidat, och Beaverbrook uppmanade hans anhängare att, om Chamberlain och Long inte gav upp, rösta på den av de båda som syntes ha de största utsikterna. På detta sätt lyckades Bonar Law, ehuru från början stödd av blott en liten minoritet, att sätta sådan skräck i sina medtävlare att de trädde tillbaka till hans förmån och tillsammans föreslog hans nominering. Det var en verklig kupp, möjlig genom att ledarvalet måste äga rum redan några dagar efter Balfours, vad själva tidpunkten beträffar, oväntade avgång. Man förstår att Chamberlain med sin nervösa iver att alltid vara gentleman — "he always played the game and he always lost it", skriver Churchill — under striden antecknade att han skulle vara lojal mot Bonar Law, men att det var svårt att inte bli förbittrad.

Detta sammanhang framgår med all tydlighet av Blakes skildring, ehuru försök att bortförklara och överalitta här inte saknas. Även på n ad andra punkter får man ett mer eller mindre bestämt intryck av att Bonar Law drev sitt taktiska spel med mindre vanlig oskicklighet, så när Asquith störtades 1916 (här är Beaverbrooks lysande skildring i "Politicians and the War" huvudkällan), när Lloyd George störtades 1922 och när Baldwin i stället för Curzon gjordes till efterträdare 1923.

Som partiledare vann Bonar Law sina sporrar på den irländska frågan även före det första världskrigets utbrott. Det liberala förslaget om att ge Irland självstyrelse utan att undanta det enklaste skotska Ulster ter sig nu, fyrtio år efteråt, kortsynt och brutalt, och förståelsen för de konservativas opposition har med åren stigit i den engelska debatten. Men högerns, av Ulsterm männen under Edward Carsons ledning aktiviserade motstånd gick till sådana ytterligheter att ett inhörddeskrig framstod som en närliggande möjlighet, då världskriget drev partierna att bordlägga frågan och ena sig i det nationella försvarets tecken. Hur långt högern och inte minst Bonar Law gick har knappast tidigare skildrats med samma full tändlighet I tal efter tal framställde Bonar Law den liberala ministären som en grupp halvt förrädiska partigängare, vilkas mål var att även till priset av imperiets sönderbrytande behålla den politiska makten; Lloyd George, som Bonar Law sedan allierade sig med, och Churchill, som han alltid betraktade som en intelligent skojare, var de främsta målen för angreppen. Blake relaterar i detalj högerns planer på att genom överhuset hindra antagandet av den årligen förnyade lagen och att därigenom göra det omöjligt för regeringen att begagna nödlitär för den tillämnta självstyrelselagens genomförande. Efter Blakes bok kan man knappast tvivla på att högerledningen var beredd att bruka revolutionärt våld.

De ledande högermännen försvarade sitt uppträdande — och i mycket godtar Blake deras resonemang — med att en engelsk majoritet var emot självstyrelseförslaget och att i varje fall nyval till underhuset borde äga rum innan det slutligt behandlades. Men det framgår i själva verket tydligt av Blakes redogörelse att rent maktpolitiska spekulationer spelade en avgörande roll. Högern ville inte ha en sådan kompromiss som säkerställde Ulster mot irländska övergrepp, ty man var, som Bonar Law skrev, "rädd för att många människor skulle finna dessa förslag så rimliga att Ulsters intresse vore berättigat att göra motstånd och att sålunda den irländska frågan skulle bli avgjord". Liberalerna drevs av de irländska nationalisterna, vilkas röster de behövde för att bevara makten; högern drevs till extremism i hopp om att nya val skulle ge dem makt; detta de stora partiernas spel med Irland och Ulster som bricken måste i efterhand betraktas som en förfallsperiod i brittisk politik.

Den bild man i detta och andra sammanhang får av Bonar Law är inte sympatisk. Han är börsspekulanten, som med samma kyla och hårdhet räknar med taktiska insatser i politiken som då han opererade i hausse och baisse på järnmarknaden i Glasgow. Hos få brittiska politiker under senare tid tycks maktsträvandet i så ringa grad ha mildrats och förgyllts av idealism och storslagna planer som hos "den okände premiärministern".

HERBERT TIGSTEN

Deckaren

Inte en barnlek

VIC SUNESON kan skapa spänning i sina deckare, men dess värre har han också skapat en spänning kring dem som envar. Han är den ojämnaste av våra deckarbegåvningar, en typisk varannanboksförfattare, om det finns ett sådt ord. I förra året kom han med en dubiös historia, i fjol med en alldeles utmärkt, och i år sitter man där smått snopen igen. Och hårdare sårare (Geberg, 12 kr.) har i början stark släktskap i stämningen med "I dimma dold", och det är ju verkligt nobla anor, som ser ut att bli lika blandade av mer äventyrlig sort. Vad Suneson kan, och kan bättre än de andra, och kan också här, det är att driva fram en skräckatmosfär, få läsarens nerver att vibrera i takt med någon stackare jagad eller hotad person i boken. Här har han fått korn på ett sugsuort kråkslott i kanten av Bohuslän, dagen mera vid Djurgårdsstranden, så nära stadens vänliga ljus så man ser dem blinka, men ändå ökenlikt långt borta från hjälp i nöden för flickstackarn som flyttar in där och möts av ett mysterium. Så långt är allting gott och väl och riktigt angloamerikt styvt, även om man kanske kan tänka sig enklare sätt att skrämma en nervklen människa ur ett hus än försöka spöka lhop en Törnrosskänsla hos henne; men det är ju så att om inte deckarförfattare får laborera med dikter och berikammarsyssor så får ingen så kan de inse leva, och inget hjärta har de för de arma mördarna som har ett oerhört pyssel med att få liken att hänga precis på törnrosbickor och dylikt. Sen kraglar Sneson till det för sig på ett ledsamt sätt, det är för många ingredienser och för mycket rotande i det förflutna, och politiska flyktingar är nu en gång för alla inte roliga i kriminalromaner. Kommissarie Kjell Myrman rör inte en fena och åka tvilligen svförras ur produktionen en tid i övermorgonstol O. F. Rilsson är däremot samme förträffliges yrkesman som vanligt, men är så upptagen med uppgiften att slå med ena foten i verkligheten och den andra i allt det här Törnrosseriet så han godtar att alla människor avbeter sig mitt i alla meningar å det mest mystiska. Den polis som för protokoll i Sunesons vittnesförhör bör ha betalt för halvtidstjänst.

Mänskligt att döma blir det en mycket bra Vic Suneson nästa år.

FOLKE NELLVIG med sitt Hillmanska deckarpar är däremot vad man kallar pålitlig, även ståtlivids att han kan vara en aning stereotyp. *Mord på helsen* (Gleben & Sjögren, 12:50) är en stockholmsk sommarhistoria som man tycker man har läst ett antal gånger förut. Naturligtvis mårdas det på en skärgårdsö och naturligtvis är det hela ganska finurligt, för hr Nellvig är ju en garanterad ringrävs. Men han borde lisa sin Willy Crofts lite bättre. Ska en historia läggas så mycket på att kolla telefonsamtal och klockslag så måste en ickall rent intellektuell spänning växa fram kring telefonsamtalen och klockslagen, och det gör det inte här; det finns en färja

Mänskligt dokument

DE DIKTER *Prins Wilhelm* publicerar under titeln *Verklighetens skuggbilder* (Norstedts; 6:50) är av sorg upprunna: de är helt genomträngda av personlig smärta, tungt lidande. En katastrof, medförande förlusten av en älskad varelse, har varit deras anledning, deras inspirationsgrund.

En ensam människa biktar i bokens tungt meditativa dikter sin vända inför den grymma meningslösheten i ett skeende som förvandlat hans värld till aska och skuggs. Temat alltings fåfänglighet varieras i dessa sånger. "Facklan är bara mörker som lånat ljus/och ljuset blåser en vindpust ut." Malande självvrannskan, skakande ångest och bitter leda får omedelbara uttryck, nakna och blödande:

Den kvällen blev det verkliga skuggbilder
och föremålen mista sin mening.
Omvärlden sjönk undan i ett vitt töcken,
förvandlades till heliga förtärsi-p.
Den kvällen avuddade döden vid sennaste
men slog vid sidan, slog en annan.
Jag tvingas leva vidare
i ångest och ovisshet,
i förtvivlans isoleringscell
med skuggor till fängelsvärare.
Det var en smörung kvall,
inte någon annan lik,
den kvällen min älskade
gick till himmelrik.

"Kvällen bär bödelshätta/och milsmodet har slipat sitt svärd", heter det med en expressiv bild i en annan dikt. Men ur ruinerna

som går så många turer på så många klockslag så man innerligt önskar ett motorstopp. Sen kan det också ifrågasättas om det är helt upplagt med en deckarhustru som går och tjurar för att hon tror att hennes man har hoppat lite bredvid med en dam som hon just hittat som färskt lik, det är sanna mina ord hennes enda synpunkt på den så sorgligt avlidna. Även i fråga om hr Mellvig vill man den här gången helst klicka framåt.

BANG

STINA PALMBORG

TJUGO ÅR SENARE

Stina Palmborg berättar efter 20 år hur det gick för de barn hon skildrade i "Svårhanterliga barn", "Vilsingnade ungar" och "Synadoskar". — En starkt personligt utformad bok om människoöden som på ett mycket nära och angeläget sätt angår författarinnan.

12:50, inb. 16:25.

En bok från NATUR och KULTUR *är en god bok*

Kvinnan överlägsen mannen

— det är det för många förbluffande och kanske rent av fräcka påstående som den strikat vetenskapliga författaren Ashley Montagu gör i sin bok MYTEN OM DET SVAGA KÖNET. Under rubriken MANNEN MAKTAD skriver Aftonbladets "Mr Montagu är en farlig man. Han sitter griller i huvudet på kvinnorna. — För oss stackars karlar är det bara att anpfta ett ställföreträdande förlöt och tacka för vad som varit".

Läs den "farliga" boken!

Klipp och sänd!

Till ..... bokh. eller NATUR OCH KULTUR, Torsg. 31, Stkhm 1:a.
Sänd mot postförskott plus porto
..... ex. av Ashley Montagus MYTEN OM DET SVAGA KÖNET, 13:50.
Namn: .....
Adress: ..... DN.

Läcker mat i bild

"Bilderböcker roar alla och inte ens de som förklarar att de föga intresserar sig för det som kallas halva födan, kan annat än falla för de frestande anrättningar som presenteras i Natur och Kulturs kulinariska praktverk Läcker mat i bild.

. . . I övrigt kan man rekommendera var och en som är intresserad av mat att lära nytt ur bildverket. Där finns mycket att hämta."

Sk. Dagbl.

Instruktiv och lättfattlig för nybörjare — och en inspirerande idékälla för den erfarna husmodern

Sammanställd av Good Housekeeping Institute.

En kulinarisk bilderbok med ca 500 fotografier — varav 26 i färg — som visar inte bara de färdiga rätterna utan också de olika tillagningsstadierna.

Inb. 27:50

En bok från NATUR och KULTUR *är en god bok*

Ett litterärt och vetenskapligt storverk

Sten Selander

DET LEVANDE LANDSKAPET I SVERIGE

Den svenska naturens historia från urtid till nutid, lättfattligt och fängslande skildrad. En bok som lär oss uppfatta naturen på ett nytt, riktigare och rikligare sätt, en bok som har något att ge åt alla den, som tycker om att strova omkring i skog och mark eller att vandra i fjällen eller längs havskusten, och åt alla dem, som verkligen vill lära känna sitt land, dess natur- och kulturhistoria, dess växt- och djurliv.

Det levande landskapet i Sverige innehåller 608 sidor fyllda av intressanta upplysningar, vetenskapliga fakta, aktuella problem och underhållande läsning, 211 fotografiska illustrationer av vårt lands främsta fotografer och 69 teckningar — klara diagram o. överskådliga kartor.

83:—, inb. 98:—, hfr. bd 123:—

Bibliofiluppl. med signerad originallitografi i färg av Tor Hörlin 175:—, hfr. bd 240:—

BONNIERS

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.